Uradni list
Evropske unije

SL
Serija L

2024/1263

30.4.2024

UREDBA (EU) 2024/1263 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 29. aprila 2024

o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 121(6) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropske centralne banke ([1]),

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ([2]),

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Pri usklajevanju ekonomskih politik držav članic v Uniji, kakor je določeno v Pogodbi o delovanju Evropske unije (PDEU), se upoštevajo vodilna načela stabilnih cen, zdravih javnih financ in monetarnih pogojev ter uravnotežene plačilne bilance.

(2) Pakt za stabilnost in rast, ki so ga prvotno sestavljale uredbi Sveta (ES) št. 1466/97 ([3]) in (ES) št. 1467/97 ([4]) ter Resolucija Evropskega sveta z dne 17. junija 1997 ([5]), temelji na cilju zdravih in vzdržnih javnih financ kot sredstvu za izboljšanje pogojev za stabilnost cen ter trdno, trajnostno in vključujočo rast, podprto s finančno stabilnostjo, in tako podpira doseganje ciljev Unije na področju trajnostne rasti in zaposlovanja.

(3) Okvir fiskalnega upravljanja je del evropskega semestra, ki zajema tudi usklajevanje in nadzor širših ekonomskih politik in politik zaposlovanja držav članic v skladu s členoma 121 in 148 PDEU, vključno z evropskim stebrom socialnih pravic, in v skladu s specifičnimi priporočili za državo.

(4) Sodelovanje nacionalnih parlamentov, socialnih partnerjev, organizacij civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov v evropskem semestru je ključno za zagotovitev nacionalnega lastništva za ekonomske in fiskalne politike ter preglednega in vključujočega oblikovanja politik.

(5) Okvir ekonomskega upravljanja Unije bi bilo treba prilagoditi, da bi se bolje upoštevala povečana heterogenost fiskalnih položajev, javnega dolga in gospodarskih izzivov ter drugih ranljivosti v državah članicah. Odločen odziv politike na pandemijo COVID-19 se je izkazal za zelo učinkovitega pri blaženju gospodarskih in socialnih posledic krize, ki jih je povzročila pandemija, vendar je povzročil znatno povečanje deleža dolga v javnem in zasebnem sektorju, zato je postopno, realistično, trajno in rasti prijazno zmanjševanje deleža dolga in primanjkljaja na preudarne ravni izjemno pomembno, saj zagotavlja manevrski prostor proticikličnim politikam in obravnava makroekonomska neravnotežja, pri čemer je treba hkrati nameniti ustrezno pozornost ciljem na področju zaposlovanja in socialnim ciljem. Hkrati bi bilo treba prilagoditi okvir ekonomskega upravljanja Unije tako, da bi prispeval k reševanju srednjeročnih in dolgoročnih izzivov, s katerimi se sooča Unija, kot je uresničevanje pravičnega digitalnega in zelenega prehoda, vključno s podnebnimi cilji iz Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta ([6]), zagotavljanje energetske varnosti, spodbujanje odprte strateške avtonomije, obravnavanje demografskih sprememb, krepitev socialne in gospodarske odpornosti ter trajnostne konvergence in izvajanje strateškega kompasa za varnost in obrambo, za vse to pa so v prihodnjih letih potrebne reforme in trajno visoke ravni naložb.

([1]) UL C 290, 18.8.2023, str. 17.
([2]) Stališče Evropskega parlamenta z dne 23. aprila 2024 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 29. aprila 2024.
([3]) Uredba Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik (UL L 209, 2.8.1997, str. 1).
([4]) Uredba Sveta (ES) št. 1467/97 z dne 7. julija 1997 o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem (UL L 209, 2.8.1997, str. 6).
([5]) Resolucija Evropskega sveta o Paktu za stabilnost in rast iz Amsterdama z dne 17. junija 1997 (UL C 236, 2.8.1997, str. 1).
([6]) Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L 243, 9.7.2021, str. 1).

(6) Okvir ekonomskega upravljanja Unije bi moral spodbujati zdrave in vzdržne javne finance ter trajnostno in vključujočo rast ter zato razlikovati med državami članicami glede na njihov javni dolg in gospodarske izzive ter omogočati večletne fiskalne poti za posamezne države, ob tem pa zagotavljati učinkovit večstranski nadzor in spoštovati načelo enake obravnave.

(7) Za doseganje glavnih ciljev reforme okvira ekonomskega upravljanja iz te uredbe ter za obravnavanje sedanjih in prihodnjih prednostnih nalog Unije je treba zagotoviti ustrezno raven javnih naložb. Z izvajanjem instrumentov financiranja kot so skladi kohezijske politike, ki trenutno vključujejo Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) in Kohezijski sklad, vzpostavljena z Uredbo (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta ([7]), Evropski socialni sklad plus (ESS+), vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta ([8]), in Sklad za pravični prehod (SPP), vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta ([9]), v okviru Instrumenta Evropske unije za okrevanje, vzpostavljenega z Uredbo Sveta (EU) 2020/2094 ([10]), ali evropskega instrumenta za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah, vzpostavljenega z Uredbo Sveta (EU) 2020/672 ([11]), bi bilo mogoče pridobiti izkušnje za povečanje uspešnosti in učinkovitosti naložb in politik zaposlovanja ter za vse naložbene instrumente Unije, ki obravnavajo skupne prednostne naloge Unije.

(8) Postopek večstranskega nadzora iz člena 121(2), (3) in (4) ter člena 148(4) PDEU bi moral spremljati celoten razpon ekonomskih gibanj in gibanj na področju zaposlovanja v vsaki državi članici in v Uniji kot celoti. To vključuje odkrivanje makroekonomskih neravnotežij ter preprečevanje in odpravljanje čezmernih neravnotežij iz Uredbe (EU) št. 1174/2011 ([12]) oziroma (EU) št. 1176/2011 ([13]) Evropskega parlamenta in Sveta. Za spremljanje teh ekonomskih gibanj in gibanj na področju zaposlovanja bi morale države članice predložiti informacije v obliki srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov za obdobje štirih ali petih let, odvisno od rednega trajanja nacionalnega zakonodajnega obdobja v zadevni državi članici. Komisija v sklopu celovite analize razvoja na področju zaposlovanja in socialnih zadev v okviru evropskega semestra oceni tveganja navzgor usmerjene socialne konvergence v državah članicah ter spremlja napredek pri izvajanju načel evropskega stebra socialnih pravic na podlagi pregleda socialnih kazalnikov in načel okvira za socialno konvergenco.

(9) Treba bi bilo določiti podrobna pravila glede vsebine, predložitve, ocene, odobritve in spremljanja nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov, da bi spodbujali zdrave in vzdržne javne finance, prek reform in naložb, vključno s tistimi, ki prispevajo k splošnim prednostnim nalogam Unije, pa trajnostno in vključujočo rast v državah članicah, kot tudi odpornost, ter preprečili pojav čezmernega javnofinančnega primanjkljaja.

(10) Nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrti bi morali združevati fiskalne politike, strukturne reforme in naložbe vsake države članice. Ti načrti pa bi morali biti temelj okvira ekonomskega upravljanja Unije. Vsaka država članica bi morala predložiti nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt, v katerem so določene njena fiskalna pot ter prednostne javne naložbe in reforme, ki skupaj zagotavljajo vzdržno in postopno zmanjšanje dolga ter trajnostno in vključujočo rast, pri čemer se izogibajo prociklični fiskalni politiki. Ti načrti bi morali vključevati tudi širše reforme in naložbe, ki med drugim zadevajo skupne prednostne naloge Unije, in sicer zeleni prehod, vključno z evropskim zelenim dogovorom in prehodom na podnebno nevtralnost do leta 2050, v skladu z Uredbo (EU) 2021/1119 in z izvajanjem nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, predloženih na podlagi Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta ([14]); digitalni prehod, vključno s programom politike Digitalno desetletje

([7]) Uredba (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu (UL L 231, 30.6.2021, str. 60).

([8]) Uredba (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1296/2013 (UL L 231, 30.6.2021, str. 21).

([9]) Uredba (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Sklada za pravični prehod (UL L 231, 30.6.2021, str. 1).

([10]) Uredba Sveta (EU) 2020/2094 z dne 14. decembra 2020 o vzpostavitvi Instrumenta Evropske unije za okrevanje v podporo okrevanju po krizi zaradi COVID-19 (UL L 433 I, 22.12.2020, str. 23).

([11]) Uredba Sveta (EU) 2020/672 z dne 19. maja 2020 o vzpostavitvi evropskega instrumenta za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (SURE) po izbruhu COVID-19 (UL L 159, 20.5.2020, str. 1).

([12]) Uredba (EU) št. 1174/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o izvršilnih ukrepih za odpravljanje čezmernih makroekonomskih neravnotežij v euroobmočju (UL L 306, 23.11.2011, str. 8).

([13]) Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

([14]) Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

do leta 2030, vzpostavljenim s Sklepom (EU) 2022/2481 Evropskega parlamenta in Sveta ([15]); socialno in ekonomsko odpornost ter izvajanje evropskega stebra socialnih pravic, vključno s povezanimi cilji glede zaposlovanja, spretnosti in zmanjšanja revščine do leta 2030; energetsko varnost in po potrebi krepitev obrambnih zmogljivosti, vključno s strateškim kompasom za varnost in obrambo ali naknadnimi akti Unije, ki so povezani s temi prednostnimi nalogami. V operativnem obdobju Mehanizma za okrevanje in odpornost, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta ([16]), bi bilo treba pri pripravi nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov ustrezno upoštevati zaveze, sprejete v nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost.

(11) Z evropskim semestrom so usklajeni tudi skladi kohezijske politike. Reforme in naložbe v okviru teh skladov so del dolgoročne naložbene politike proračuna Unije, zato bi jih bilo treba ustrezno upoštevati pri pripravi nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov, da bi zagotovili doslednost in po potrebi komplementarnost.

(12) Pred predložitvijo nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta bi bilo treba opraviti tehnični dialog s Komisijo, da se zagotovi skladnost s to uredbo. Ocena nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov, ki jo izvede Komisija, bi morala vključevati povzetek tega tehničnega dialoga. Svet bi moral na podlagi priporočila Komisije sprejeti priporočilo, v katerem bi se določila pot gibanja očiščenih odhodkov, ter po potrebi potrditi reforme in naložbe, na katerih temelji morebitno podaljšanje prilagoditvenega obdobja.

(13) Da bi poenostavili fiskalni okvir Unije in povečali preglednost, bi bilo treba fiskalno pot in izvajanje letnega finančnega nadzora za vsako državo članico določiti na podlagi enotnega operativnega kazalnika, ki bi temeljil na vzdržnosti dolga. Ta enotni operativni kazalnik bi moral temeljiti na nacionalno financiranih neto primarnih odhodkih, to je: javnofinančnih odhodkih brez odhodkov za obresti, diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, ter cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost. V skladu z vodilnimi načeli, ki jih Komisija uporablja za razvrščanje transakcij kot enkratnih in drugih začasnih ukrepov, bi bilo treba iz kazalnika očiščenih odhodkov izključiti te enkratne in druge začasne ukrepe. Ta kazalnik, na katerega ne vplivajo delovanje avtomatskih stabilizatorjev in druga nihanja odhodkov, ki niso pod neposrednim nadzorom države, zagotavlja manevrski prostor za proticiklično makroekonomsko stabilizacijo.

(14) Da bi določila okvir za dialog, ki vodi do predložitve nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov, bi morala Komisija državam članicam, v katerih dolg sektorja država presega 60 % BDP ali v katerih javnofinančni primanjkljaj presega 3 % BDP, kot je določeno v členu 126(2) PDEU v povezavi s Protokolom (št. 12) o postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem, priloženim Pogodbi o Evropski uniji (PEU) in PDEU (v nadaljnjem besedilu: Protokol (št. 12)), posredovati referenčno smer, ki zajema štiriletno prilagoditveno obdobje z možnostjo podaljšanja za največ tri leta. Ta smer bi morala temeljiti na tveganju in vzdržnosti dolga ter bi morala biti prilagojena posameznim državam, da se zagotovi bolj v prihodnost usmerjen pristop, ki bi bil kos sedanjim in prihodnjim izzivom.

(15) Komisija bi morala na zahtevo države članice, v kateri dolg državnega sektorja ne presega 60 % BDP, javnofinančni primanjkljaj pa ne presega 3 % BDP, tej državi članici posredovati smernice v obliki tehničnih informacij.

(16) Država članica bi morala imeti možnost, da zahteva tehnično izmenjavo s Komisijo tekom meseca pred rokom, do katerega ji Komisija posreduje referenčno smer ali tehnične informacije. Ta tehnična izmenjava bi morala biti priložnost za razpravo o najnovejših razpoložljivih statističnih podatkih ter gospodarskih in fiskalnih obetih zadevne države članice, ob tem pa zagotavljati enako obravnavo držav članic.

(17) Okvir večstranskega proračunskega nadzora Unije temelji na statističnih podatkih, ki jih zagotovi Eurostat, ki je v imenu Komisije odgovoren za zagotavljanje kakovosti javnofinančnih podatkov, zbranih v skladu z Evropskim sistemom nacionalnih in regionalnih računov. Eurostat mora vzpostaviti okvir za poročanje držav članic o statističnih podatkih, ki so nujni za izvajanje te uredbe, vendar jih Eurostat trenutno ne zbira, in sicer v zvezi z nacionalnim sofinanciranjem programov, ki jih financira Unija. Dokler se ne vzpostavi okvir za zbiranje in zagotavljanje takih podatkov, bi moralo biti državam članicam dovoljeno, da se oprejo na ocene. Obliko, obseg, pogostost in časovno razporeditev zagotavljanja takih podatkov s strani držav članic določijo ustrezni statistični organi Unije.

([15]) Sklep (EU) 2022/2481 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o vzpostavitvi programa politike Digitalno desetletje do leta 2030 (UL L 323, 19.12.2022, str. 4).

([16]) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

(18) Referenčna smer bi morala zagotoviti, da se bo dolg sektorja država do konca prilagoditvenega obdobja verjetno zmanjševal ali se ohranjal na preudarni ravni, tudi v neugodnih scenarijih. Poleg tega bi morala zagotoviti, da se primanjkljaj sektorja država zmanjša in ohranja pod 3 % BDP, pri čemer je treba upoštevati, da bi se lahko države članice po izteku prilagoditvenega obdobja soočile z dodatnimi stroški, na primer s stroški, povezanimi s staranjem prebivalstva. Nenazadnje pa bi morala zagotoviti skladnost s korektivno potjo iz Uredbe Sveta (ES) št. 1467/97.

(19) Za izboljšanje predvidljivosti rezultatov okvira večstranskega proračunskega nadzora Unije in utrditev enake obravnave med državami članicami, bi morala biti zagotovljena predhodna skladnost referenčne smeri z zaščitnim ukrepom za vzdržnost dolga. Ta zaščitni ukrep bi moral v fazi zasnove nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov zagotoviti, da se predvideni delež dolga državnega sektorja zmanjša za minimalno letno povprečje. Poleg tega bi predstavljal tudi minimalno zahtevo za napor, na katerem temeljita referenčna smer in pot gibanja očiščenih dohodkov. Zaradi posebne sestave neporavnanega grškega dolga državnega sektorja naj bi visok znesek odloženih plačil obresti zapadel leta 2033. S tem povezano znatno povečanje grškega deleža dolga sektorja država v BDP se zato ne bi smelo upoštevati pri uporabi zaščitnega ukrepa za vzdržnost dolga.

(20) Pričakuje se, da bodo zahteve za referenčno smer, ki temeljijo na tveganju, zadostovale za zmanjšanje ravni javnofinančnega primanjkljaja pod referenčno vrednost 3 % BDP. Da pa bi okvir večstranskega proračunskega nadzora postal odpornejši glede na negotov razvoj makrofiskalnih spremenljivk, bi morala referenčna smer določiti tudi skupni razpon za odpornost glede na referenčno vrednost primanjkljaja iz člena 126(2) PDEU v povezavi s Protokolom (št. 12) ali konvergenco k tej referenčni vrednosti. Ta skupni zaščitni ukrep za odpornost bi moral zagotoviti oblikovanje fiskalnih blažilnikov za neugodne okoliščine in šoke ter tako olajšati vodenje proticikličnih politik na podlagi fiskalnega okvira Unije.

(21) Za prve nacionalne srednjeročne fiskalno-strukturne načrte bi morala verjetnost srednjeročnega zmanjšanja dolga državnega sektorja temeljiti na metodologiji, opisani v poročilu o spremljanju vzdržnosti dolga za leto 2023, ki ga je pripravila Komisija. Delovna skupina za analizo vzdržnosti dolga bi morala preučiti morebitne metodološke izboljšave, med drugim glede osnovnih predpostavk. Takšno delovno skupino bi morali sestavljati strokovnjaki držav članic, Komisije in Evropske centralne banke. Delovna skupina bi morala povabiti Evropski fiskalni odbor in evropski mehanizem za stabilnost kot opazovalca. Pristojni odbor Evropskega parlamenta bi moral imeti možnost, da v okviru ekonomskega dialoga, vzpostavljenega s to uredbo, pozove Komisijo, naj predstavi svojo metodologijo.

(22) Da bi Komisija lahko ocenila, ali so ob zaključku štiriletnega ali petletnega obdobja izvajanja nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta potrebne nadaljnje prilagoditve, bi morala ponovno oceniti razmere in predlagati novo referenčno smer, če je dolg državnega sektorja države članice še vedno nad 60 % BDP ali če njen javnofinančni primanjkljaj presega 3 % BDP.

(23) V vsakem nacionalnem srednjeročnem fiskalno-strukturnem načrtu bi bilo treba navesti njegov status v okviru nacionalnih postopkov, zlasti ali je bil načrt predložen nacionalnemu parlamentu in ali ga je ta odobril. V nacionalnem srednjeročnem fiskalno-strukturnem načrtu bi moralo biti navedeno tudi, ali je imel nacionalni parlament priložnost razpravljati o priporočilu Sveta o prejšnjem načrtu in po potrebi o katerem koli drugem priporočilu ali sklepu Sveta ali kakršnem koli opozorilu Komisije. Če je na voljo, bi bilo treba nacionalnemu srednjeročnemu fiskalno-strukturnemu načrtu, ki se predloži Komisiji, priložiti mnenje neodvisne fiskalne institucije, vzpostavljene v skladu z Direktivo Sveta 2011/85/EU ([17]). Vsaka država članica bi se morala pred predložitvijo svojega drugega in vsakega nadaljnjega nacionalnega srednjeročnega fiskalnega strukturnega načrta v skladu s svojim nacionalnim pravnim okvirom posvetovati s socialnimi partnerji, regionalnimi organi, organizacijami civilne družbe in drugimi ustreznimi nacionalnimi deležniki. Informacije o posvetovanju z nacionalnimi parlamenti in o postopku posvetovanja bi bilo treba vključiti v nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt. Glede na krajši časovni okvir, ki je predviden za pripravo prvih nacionalnih srednjeročnih fiskalnih-strukturnih načrtov, bi lahko države članice pred tem izvedle posvetovanja v ustreznih rokih.

(24) V primeru novoimenovane vlade bi morala imeti država članica možnost, da Komisiji predloži revidiran nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt. Če obstajajo objektivne okoliščine, ki preprečujejo izvajanje nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta, bi morala imeti država članica možnost zaprositi, da Komisiji predloži revidiran načrt najpozneje 12 mesecev pred iztekom tekočega načrta.

([17]) Direktiva Sveta 2011/85/EU z dne 8. novembra 2011 o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic (UL L 306, 23.11.2011, str. 41).

(25) Kadar države članice v svojih nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih uporabijo predpostavke, ki se razlikujejo od okvira za projekcijo srednjeročnega dolga državnega sektorja, bi morale v sklopu tehničnega dialoga in v svojih nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih pregledno in na podlagi trdnih gospodarskih argumentov pojasniti in ustrezno utemeljiti te razlike.

(26) Kadar Svet meni, da revidirani nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt države članice ne izpolnjuje zahtev iz te uredbe, bi moral praviloma priporočiti prvotno referenčno smer, ki jo je Komisija predhodno posredovala kot pot gibanja očiščenih dohodkov.

(27) Da se omogoči ustrezna interakcija med skupnim okvirom Unije in nacionalnimi proračunskimi okviri, bi morala Komisija svojo oceno skladnosti države članice z njeno potjo gibanja očiščenih odhodkov, kot jo je določil Svet, utemeljiti le na gibanju očiščenih odhodkov. Države članice bi morale imeti možnost, da pri določanju svojih nacionalnih proračunskih ciljev uporabijo drugačen kazalnik, kot je na primer strukturni saldo, če to zahteva njihov nacionalni proračunski okvir.

(28) Komisija bi morala pri oceni nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov preučiti zlasti verjetnost makroekonomskih in fiskalnih predpostavk, kolikor se te razlikujejo od predpostavk, na katerih temelji referenčna smer. Zlasti bi morale biti s projekcijami Komisije primerljive projekcije dolga ob predpostavki nespremenjene politike, ki bodo vključene v načrt.

(29) Da bi zagotovili izvajanje nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov, bi morala Komisija in Svet na podlagi letnih poročil o napredku, ki jih predložijo države članice, in v skladu s členoma 121 in 148 PDEU spremljati reforme in naložbe, vključene v te načrte v okviru evropskega semestra. V ta namen bi morala vzpostaviti ekonomski dialog z Evropskim parlamentom.

(30) Evropski parlament bi moral redno in strukturirano ustrezno sodelovati v evropskem semestru, da bi okrepili preglednost odločitev, sprejetih v okviru evropskega semestra, spoštovanje teh odločitev in prevzemanje odgovornosti zanje. Predsednik Sveta in Komisija bi morala redno obveščati Evropski parlament o rezultatih večstranskega nadzora na podlagi te uredbe. Informacije, ki jih je treba zagotoviti v okviru te uredbe, bi morala Komisija pripraviti in posredovati Svetu ter jih brez nepotrebnega odlašanja dati na voljo Evropskemu parlamentu.

(31) Za zagotovitev bolj postopnega zmanjševanja dolga se lahko prilagoditveno obdobje podaljša za največ tri leta, če država članica svoj nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt podpre s sklopom preverljivih in časovno omejenih reform in naložb, s katerimi se, gledano v celoti, praviloma spodbujata rast in odpornost, podpira fiskalna vzdržnost, uresničujejo skupne prednostne naloge Unije; izvajajo ustrezna specifična priporočila za državo v okviru evropskega semestra, po potrebi vključno s priporočili, izdanimi v okviru postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji, in prednostne naložbe zadevne države članice, ne da bi se zaradi tega raven nacionalno financiranih javnih naložb v obdobju izvajanja načrta znižala v primerjavi s srednjeročno ravnjo pred začetkom izvajanja načrta, ob upoštevanju področja in obsega specifičnih izzivov posamezne države.

(32) Sklop reform in naložb, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja, bi moral biti skladen z zavezami, vključenimi v odobreni načrt za okrevanje in odpornost zadevne države članice v operativnem obdobju Mehanizma za okrevanje in odpornost, in s partnerskim sporazumom, dogovorjenim v sklopu večletnega finančnega okvira. Kadar načrti za okrevanje in odpornost vključujejo ambiciozne reforme in naložbe, zlasti v zvezi z gospodarsko rastjo in fiskalno vzdržnostjo v srednjeročnem obdobju, bi bilo treba šteti, da izpolnjujejo zahteve za podaljšanje prilagoditvenega obdobja za prve nacionalne srednjeročne fiskalno-strukturne načrte.

(33) Sklop reform in naložb, določenih v nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih, bi moral biti usklajen s skupnimi prednostnimi nalogami Unije, ki vključujejo uresničevanje pravičnega, zelenega in digitalnega prehoda, tudi skladnost s podnebnimi cilji iz Uredbe (EU) 2021/1119, socialno in gospodarsko odpornost, vključno z evropskim stebrom socialnih pravic, energetsko varnost in po potrebi krepitev obrambnih zmogljivosti. Komisija bi morala v svoji oceni nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov tem prednostnim nalogam nameniti posebno pozornost. Sklop reform in naložb bi moral biti skladen tudi z izvajanjem nacionalnih strategij, ki jih določi zadevna država članica za obravnavanje teh prednostnih nalog Unije.

(34) Za spodbujanje rasti prijaznih strategij za fiskalno konsolidacijo bi se moral učinek reform in naložb, ko bodo vključene v nacionalne srednjeročne fiskalno-strukturne načrte, ustrezno upoštevati pri oblikovanju vseh nadaljnjih načrtov. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti učinku prihodnjih javnih prihodkov, odhodkov in potencialne rasti na fiskalno vzdržnost ter njihovemu prispevku k skupnim prednostnim nalogam Unije na podlagi trdnih in na podatkih temelječih ekonomskih dokazov.

(35) Kadar država članica do dogovorjenega roka ne izpolni zadovoljivo časovno omejenega sklopa reform in naložb, na katerih temelji bolj postopna pot gibanja očiščenih odhodkov, kot jo je določil Svet, bi moral imeti Svet možnost, da na podlagi priporočila Komisije priporoči, da se podaljšanje prilagoditvenega obdobja skrajša, kar pomeni pospešitev letnega prilagoditvenega napora, razen če obstajajo objektivne okoliščine, ki preprečujejo izvedbo do prvotnega roka.

(36) Komisija bi morala za vsako državo članico vzpostaviti kontrolni račun za spremljanje letnih in kumulativnih odklonov očiščenih dohodkov navzgor in navzdol od poti gibanja očiščenih dohodkov, kot jo je določil Svet. Kontrolni račun ne bi smel beležiti odklonov, dokler so odstopne klavzule še naprej aktivirane. V skladu s členom 2 (3) Uredbe (ES) št. 1467/97 bi morala Komisija pri pripravi poročila na podlagi člena 126(3) PDEU kot ustrezne dejavnike upoštevati napredek pri izvajanju reform in naložb, med drugim predvsem politik za izvajanje skupne strategije Unije za rast in zaposlovanje, ter posebno pozornost nameniti finančnim prispevkom za uresničevanje skupnih prednostnih nalog Unije iz te uredbe.

(37) Neodvisne fiskalne institucije so dokazale, da so sposobne spodbujati fiskalno disciplino in krepiti verodostojnost javnih financ držav članic. Za krepitev nacionalnega lastništva bi bilo treba svetovalno vlogo neodvisnih fiskalnih institucij za postopno krepitev njihovih zmogljivosti ohraniti v reformiranem okviru ekonomskega upravljanja Unije.

(38) Stalen in bolj neodvisen Evropski fiskalni odbor bi moral imeti izrazitejšo svetovalno vlogo v okviru ekonomskega upravljanja Unije. Še naprej bi moral ocenjevati izvajanje Pakta za stabilnost in rast, ocenjevati prihodnjo fiskalno naravnanost za euroobmočje kot celoto ter svetovati Komisiji in Svetu, pri tem pa upoštevati vlogo in pristojnosti Komisije, določene v PEU in PDEU. Izboljšati bi bilo treba njegovo neodvisnost in njegov dostop do informacij. V postopku imenovanja predsednika in članov odbora bi se bilo treba posvetovati s Svetom in Evropskim parlamentom. Ta imenovanja bi morala, kolikor je to mogoče, zagotoviti ustrezno geografsko uravnoteženost in uravnoteženo zastopanost spolov.

(39) Komisija bi morala pri pripravi mnenja o osnutkih proračunskih načrtov, predloženih na podlagi Uredbe (EU) št. 473/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ([18]), oceniti, ali so osnutki proračunskih načrtov skladni s potjo gibanja očiščenih odhodkov, kot jo je določil Svet, na podlagi te uredbe.

(40) V primeru večjih šokov v euroobmočju ali celotni Uniji je potrebna splošna odstopna klavzula, da bi se lahko spoprijeli z resnim upadom gospodarske aktivnosti v euroobmočju ali celotni Uniji, in sicer tako, da bi omogočili odklon od poti gibanja očiščenih odhodkov, kot jo je določil Svet, pod pogojem, da tak odklon srednjeročno ne ogrozi fiskalne vzdržnosti. Splošna odstopna klavzula bi se morala aktivirati in podaljšati na priporočilo Sveta, ki naj bi ga Svet po možnosti sprejel v štirih tednih po priporočilu Komisije. Evropski fiskalni odbor bi moral dati mnenje o podaljšanju splošne odstopne klavzule.

(41) Poleg splošne odstopne klavzule bi morala obstajati tudi odstopna klavzula za posamezno državo, ki bi omogočala odstopanje od poti gibanja očiščenih odhodkov, kot jo je določil Svet, kadar izjemne okoliščine, kot so nepredvidljivi zunanji dogodki, zunaj nadzora države članice, močno vplivajo na javne finance države članice in zahtevajo proticiklične fiskalne ukrepe, pod pogojem, da tak odklon srednjeročno ne ogrozi fiskalne vzdržnosti. Splošne odstopne klavzule za posamezne države bi se morale aktivirati in podaljšati na priporočilo Sveta, ki naj bi ga Svet po možnosti sprejel v štirih tednih po priporočilu Komisije, ob upoštevanju zahteve zadevne države članice za aktiviranje ali podaljšanje odstopne klavzule za posamezne države.

([18]) Uredba (EU) št. 473/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o skupnih določbah za spremljanje in ocenjevanje osnutkov proračunskih načrtov ter zagotavljanje zmanjšanja čezmernega primanjkljaja držav članic v euroobmočju (UL L 140, 27.5.2013, str. 11).

(42) Ta uredba je del svežnja skupaj z Uredbo Sveta (EU) 2024/1264 ([19]) in Direktivo Sveta (EU) 2024/1265 ([20]). Ti trije zakonodajni akti (v nadaljnjem besedilu: reforma okvira ekonomskega upravljanja) skupaj reformirajo okvir gospodarskega upravljanja Unije in v pravo Unije uvajajo vsebino naslova III (Fiskalni dogovor) Pogodbe o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji z dne 2. marca 2012 ([21]) (PSUU) v skladu s členom 16 navedene pogodbe. Reforma okvira ekonomskega upravljanja na podlagi izkušenj na področju izvajanja PSUU v državah članicah ohranja srednjeročno usmeritev iz fiskalnega dogovora kot orodje za doseganje proračunske discipline in spodbujanje rasti. Reforma okvira ekonomskega upravljanja vključuje tudi okrepljeno razsežnost prilagajanja posameznim državam, katere cilj je okrepiti nacionalno lastništvo, vključno z ohranjanjem svetovalne vloge neodvisnih fiskalnih institucij, ki v bistvu temelji na skupnih načelih fiskalnega dogovora za nacionalne fiskalne popravljalne mehanizme, ki jih je predlagala Komisija v svojem sporočilu z dne 20. junija 2012 v skladu s členom 3(2) PSUU. Analiza odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov za splošno oceno skladnosti, ki jo zahteva fiskalni dogovor, je določena v tej uredbi. Tako kot v fiskalnem dogovoru so začasni odkloni od srednjeročnega načrta dovoljeni le v izjemnih okoliščinah v skladu to uredbo ter z določbami o kontrolnem računu. Podobno kot v fiskalnem dogovoru bi bilo treba v primeru znatnih odklonov od srednjeročnega načrta izvesti ukrepe za odpravo odklonov v določenem obdobju. Reforma okvira ekonomskega upravljanja krepi fiskalni nadzor in izvršilne postopke za izpolnitev zaveze glede spodbujanja zdravih in vzdržnih javnih financ ter trajnostne in vključujoče rasti. Reforma okvira ekonomskega upravljanja s tem ohranja temeljna cilja proračunske discipline in vzdržnosti dolga, določena v fiskalnem dogovoru.

(43) Za zagotovitev učinkovitega izvajanja in ustreznega spremljanja te uredbe bi morala Komisija po zaprosilu za mnenje Ekonomsko-finančnega odbora pravočasno zagotoviti smernice o informacijah, ki jih morajo države članice zagotoviti v svojih nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih in letnih poročilih o napredku. Te smernice bi bilo treba objaviti.

(44) Večstranski nadzor bi moral temeljiti na visokokakovostni in neodvisni statistiki, pripravljeni v skladu z načeli iz Uredbe (ES) št. 223/2009 Evropskega parlamenta in Sveta ([22]).

(45) Ker ciljev te uredbe, in sicer zagotavljanje učinkovitega usklajevanja ekonomskih politik in večstranskega proračunskega nadzora, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega ali učinkov usklajevanja in nadzora lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.

(46) Glede na obstoječi rok na podlagi Pakta za stabilnost in rast bi morala ta uredba nujno začeti veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije* –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

VSEBINA IN OPREDELITEV POJMOV

Člen 1

Predmet urejanja

1. Ta uredba določa pravila, ki zagotavljajo učinkovito usklajevanje preudarnih ekonomskih politik držav članic in s tem podpirajo doseganje ciljev Unije za trajnostno in vključujočo rast in zaposlovanje.

([19]) Uredba Sveta (EU) 2024/1264 z dne 29. aprila 2024 o spremembi Uredbe (ES) št. 1467/97 o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem (UL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([20]) Direktiva Sveta (EU) 2024/1265 z dne 29. aprila 2024 o spremembi Direktive 2011/85/EU o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic (UL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([21]) https://www.consilium.europa.eu/media/20399/st00tscg26_en12.pdf.

([22]) Uredba (ES) št. 223/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2009 o evropski statistiki ter razveljavitvi Uredbe (ES, Euratom) št. 1101/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o prenosu zaupnih podatkov na Statistični urad Evropskih skupnosti, Uredbe Sveta (ES) št. 322/97 o statističnih podatkih Skupnosti in Sklepa Sveta 89/382/EGS, Euratom, o ustanovitvi Odbora za statistične programe Evropskih skupnosti (UL L 87, 31.3.2009, str. 164).

2. Ta uredba določa podrobna pravila glede vsebine, predložitve, ocene in spremljanja nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov v okviru večstranskega proračunskega nadzora, ki ga izvajata Svet in Komisija, da bi se spodbujale zdrave in vzdržne javne finance, z reformami in naložbami pa trajnostna in vključujoča rast in odpornost, ter da bi se preprečili čezmerni javnofinančni primanjkljaji.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

(1) „specifično priporočilo za državo“ pomeni smernice, ki jih Svet vsako leto predloži posamezni državi članici o ekonomskih, proračunskih in strukturnih politikah ter politikah zaposlovanja v skladu s členoma 121 in 148 PDEU;

(2) „očiščeni odhodki“ pomeni javnofinančne odhodke brez odhodkov za obresti, diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije, nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter enkratnih in drugih začasnih ukrepov;

(3) „referenčna smer“ pomeni večletno referenčno smer očiščenih odhodkov, ki jo posreduje Komisija za določitev okvira za dialog z državami članicami, v katerih dolg državnega sektorja presega 60 % bruto domačega proizvoda (BDP) ali v katerih javnofinančni primanjkljaj presega 3 % BDP, med pripravo nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov;

(4) „tehnične informacije“ pomeni smernice, ki jih Komisija na zahtevo posreduje državam članicam, v katerih dolg državnega sektorja ne presega 60 % BDP in v katerih javnofinančni primanjkljaj ne presega 3 % BDP, preden države članice pripravijo svoje nacionalne srednjeročne fiskalno-strukturne načrte;

(5) „pot gibanja očiščenih odhodkov“ pomeni večletno smer za očiščene odhodke države članice;

(6) „nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt“ pomeni dokument, ki vsebuje fiskalne, reformne in naložbene zaveze države članice, ki zajema obdobje štirih ali petih let, odvisno od rednega trajanja zakonodajnega obdobja v zadevni državi članici;

(7) „letno poročilo o napredku“ pomeni poročilo države članice o izvajanju nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta, vključno s potjo gibanja očiščenih dohodkov, kot jo določi Svet, ter o reformah in naložbah;

(8) „prilagoditveno obdobje“ pomeni obdobje, v katerem se izvaja fiskalna prilagoditev države članice in ki traja štiri leta ali pa se v primeru podaljšanja temu obdobju štirih let prišteje še dodatno obdobje največ treh let;

(9) „kontrolni račun“ pomeni evidenco kumulativnih odklonov očiščenih odhodkov, ki se spremljajo v državi članici, navzgor in navzdol od poti gibanja očiščenih dohodkov, kot jo določi Svet;

(10) „strukturni saldo“ pomeni ciklično prilagojeni saldo sektorja država brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov;

(11) „primarni strukturni saldo“ pomeni strukturni saldo brez odhodkov za obresti.

POGLAVJE II

EVROPSKI SEMESTER

Člen 3

Evropski semester

1. Da bi zagotovili tesnejše usklajevanje ekonomskih politik in trajnostne konvergence gospodarske in socialne uspešnosti držav članic, Svet in Komisija ob sodelovanju Evropskega parlamenta v skladu s členom 27 te uredbe izvajata večstranski nadzor v okviru evropskega semestra v skladu s cilji in zahtevami iz PDEU.

2. Večstranski nadzor temelji na visokokakovostni in neodvisni statistiki, pripravljeni v skladu z načeli iz Uredbe (ES) št. 223/2009.

3. Evropski semester vključuje:

(a) oblikovanje in nadzor nad izvajanjem širših smernic za ekonomske politike držav članic in Unije v skladu s členom 121 (2) PDEU, specifičnih priporočil za državo in priporočila o ekonomski politiki euroobmočja;

(b) oblikovanje in nadzor nad izvajanjem smernic za zaposlovanje, ki jih morajo države članice upoštevati v skladu s členom 148(2) PDEU, vključno z načeli iz evropskega stebra socialnih pravic, in s tem povezanih specifičnih priporočil za državo. Nadzor Komisije nad izvajanjem zajema napredek pri izvajanju načel evropskega stebra socialnih pravic in njegovih krovnih ciljev prek pregleda socialnih kazalnikov in okvira za opredelitev tveganj za socialno konvergenco;

(c) predložitev, oceno in potrditev nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov držav članic ter spremljanje njihovega izvajanja prek letnih poročil o napredku;

(d) nadzor za preprečevanje in odpravljanje makroekonomskih neravnotežij na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011.

Člen 4

Izvajanje evropskega semestra

1. Svet po oceni nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov, letnih poročil o napredku in socialno-ekonomskih razmer v državah članicah na podlagi te uredbe na podlagi priporočil Komisije na države članice po potrebi naslovi priporočila, pri čemer v celoti uporabi pravne instrumente iz členov 121 in 148 PDEU ter z njimi povezano sekundarno zakonodajo.

2. Države članice pred sprejetjem ključnih odločitev pri oblikovanju svojih ekonomskih in socialnih politik, politik zaposlovanja ter strukturnih in proračunskih politik ustrezno upoštevajo širše smernice za njihove ekonomske politike, priporočila in smernice za zaposlovanje iz člena 3(3), točka (a) oziroma (b). Komisija spremlja napredek.

3. Če država članica ne upošteva smernic in priporočil iz odstavka 2, to lahko privede do:

(a) dodatnih priporočil;

(b) opozorila Komisije ali priporočila Sveta na podlagi člena 121(4) PDEU;

(c) ukrepov na podlagi te uredbe, Uredbe (ES) št. 1467/97 ali Uredbe (EU) št. 1176/2011.

POGLAVJE III

REFERENČNA SMER

Člen 5

Referenčna smer

Kadar dolg sektorja država presega 60 % BDP ali primanjkljaj sektorja država presega 3 % BDP, Komisija zadevni državi članici in Ekonomsko-finančnemu odboru posreduje referenčno smer za očiščene odhodke, ki zajema štiriletno prilagoditveno obdobje in njegovo morebitno podaljšanje za največ tri leta na podlagi člena 14.

Člen 6

Zahteve glede referenčne smeri na podlagi tveganj

Referenčna smer temelji na tveganjih in je za vsako državo članico drugačna, s čimer se zagotovi, da:

(a) se začne predvideni delež dolga sektorja država, ob predpostavki, da ni nadaljnjih proračunskih ukrepov, do konca prilagoditvenega obdobja dovolj verjetno zmanjševati ali se še naprej zmanjšuje ali pa srednjeročno ostane na preudarni ravni pod 60 % BDP;

(b) se predvideni primanjkljaj sektorja država v prilagoditvenem obdobju zniža na raven pod 3 % BDP in srednjeročno ostane na ravni pod to referenčno vrednostjo, ob predpostavki, da ni nadaljnjih proračunskih ukrepov;

(c) je fiskalni prilagoditveni napor v obdobju nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta praviloma linearen in vsaj sorazmeren s skupnim naporom v celotnem prilagoditvenem obdobju ter

(d) je po potrebi usklajena s korektivno potjo iz člena 3(4) Uredbe (ES) št. 1467/97.

Člen 7

Zaščitni ukrep za vzdržnost dolga

1. Z referenčno smerjo se zagotovi, da se predvideni delež dolga sektorja država v BDP zmanjša za minimalni letni povprečni znesek v višini:

(a) ene odstotne točke BDP, dokler delež dolga sektorja država v BDP presega 90 %;

(b) 0,5 odstotnih točk BDP, dokler delež dolga sektorja država v BDP ostaja med 60 % in 90 %.

2. Povprečno zmanjšanje iz odstavka 1 tega člena se izračuna od leta pred začetkom referenčne smeri ali leta, v katerem naj bi se postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem na podlagi Uredbe Sveta (ES) št. 1467/97 razveljavil, kar koli nastopi pozneje, do konca prilagoditvenega obdobja.

Člen 8

Zaščitni ukrep za odpornost na primanjkljaj

1. Z referenčno smerjo se zagotovi, da se fiskalna prilagoditev po potrebi nadaljuje, vse dokler zadevna država članica ne doseže ravni primanjkljaja, ki zagotavlja skupni razpon odpornosti v strukturnem smislu v višini 1,5 % BDP glede na referenčno vrednost primanjkljaja v višini 3 % BDP.

2. Letno izboljšanje primarnega strukturnega salda za dosego zahtevanega razpona znaša 0,4 odstotne točke BDP, kar se v primeru podaljšanja prilagoditvenega obdobja iz člena 14 zmanjša na 0,25 odstotne točke BDP.

Člen 9

Predhodne smernice Komisije

1. Komisija do 15. januarja leta, v katerem morajo države članice predložiti svoje nacionalne srednjeročne fiskalno-strukturne načrte na podlagi člena 11, ali v treh tednih od zahteve države članice za predložitev revidiranega načrta na podlagi člena 15 zadevnim državam članicam in Ekonomsko-finančnemu odboru posreduje:

(a) osnovni okvir za srednjeročno projekcijo javnega dolga in rezultate;

(b) svojo makroekonomsko napoved in predpostavke;

(c) referenčno smer, če se zahteva v skladu s členom 5, ali tehnične informacije, če jih država članica zahteva na podlagi odstavka 3 tega člena, ter ustrezni primarni strukturni saldo, vključno s predlogami preglednic in drugimi ustreznimi informacijami, potrebnimi za zagotovitev možnosti njene popolne replikacije.

2. Država članica lahko zahteva tehnično izmenjavo s Komisijo tekom meseca pred rokom, do katerega ji Komisija posreduje predhodne smernice iz odstavka 1 tega člena. Taka tehnična izmenjava je priložnost za razpravo o najnovejših razpoložljivih statističnih podatkih ter gospodarskih in fiskalnih obetih zadevne države članice.

3. Komisija za države članice, v katerih primanjkljaj sektorja država ne presega 3 % BDP in dolg sektorja država ne presega 60 % BDP, na zahtevo države članice zagotovi tehnične informacije o primarnem strukturnem saldu, ki so potrebne, da se zagotovi, da se nominalni primanjkljaj srednjeročno in dolgoročno ohrani na ravni pod 3 % BDP, ob predpostavki, da ni dodatnih ukrepov politike, ter navede, ali to pomeni, da so potrebne fiskalne prilagoditve. Take tehnične informacije so usklajene tudi z zaščitnim ukrepom za odpornost na primanjkljaj iz člena 8.

Člen 10

Ocena verjetnosti

1. Komisija pri oceni verjetnosti, ali se napovedani delež dolga sektorja država v državi članici zmanjšuje ali ostaja na preudarni ravni, uporabi ponovljivo, predvidljivo in pregledno metodologijo na podlagi naslednjih pogojev:

(a) delež dolga sektorja država se zmanjšuje ali ostaja na preudarnih ravneh, na podlagi deterministčnih scenarijev okvira Komisije za srednjeročne projekcije dolga državnega sektorja;

(b) tveganje, da se delež dolga sektorja država ne bi zmanjšal v petih letih po prilagoditvenem obdobju iz nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta, je dovolj nizko, kar se oceni na podlagi analize Komisije o vzdržnosti dolga.

2. Pristojni odbor Evropskega parlamenta lahko v okviru ekonomskega dialoga iz člena 28 pozove Komisijo, da predstavi svojo metodologijo.

3. Komisija objavi svojo oceno verjetnosti in predloge preglednic, ki vsebujejo osnovne podatke in druge ustrezne informacije, da zagotovi replikacijo rezultatov ob predložitvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta na podlagi člena 11.

POGLAVJE IV

NACIONALNI SREDNJEROČNI FISKALNO-STRUKTURNI NAČRTI

Člen 11

Predložitev nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov

1. Vsaka država članica Svetu in Komisiji do 30. aprila v zadnjem letu veljavnosti načrta predloži nacionalne srednjeročne fiskalno-strukturne načrte. Država članica in Komisija se lahko po potrebi dogovorita o razumnem podaljšanju tega roka.

2. Država članica lahko ustrezno neodvisno fiskalno institucijo zaprosi, da izda mnenje o makroekonomski napovedi in makroekonomskih predpostavkah, na katerih temelji pot gibanja očiščenih odhodkov, pri čemer neodvisni fiskalni instituciji zagotovi dovolj časa za pripravo mnenja.

Ustrezne neodvisne fiskalne institucije ta mnenja izdajajo od 1. maja 2032, če so vzpostavile zadostne zmogljivosti. Če neodvisna fiskalna institucija ne izda mnenja v razumnem roku, to državi članici ne preprečuje predložitve nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta. Kadar je na voljo, se mnenje neodvisne fiskalne institucije priloži nacionalnemu srednjeročnemu fiskalno-strukturnemu načrtu, ki se predloži Komisiji.

3. Vsaka država članica se pred predložitvijo nacionalnega srednjeročnega fiskalnega strukturnega načrta v skladu s svojim nacionalnim pravnim okvirom posvetuje s civilno družbo, socialnimi partnerji, regionalnimi organi in drugimi ustreznimi deležniki.

4. Vsaka država članica lahko pred predložitvijo nacionalnega srednjeročnega fiskalnega strukturnega načrta v skladu s svojim nacionalnim pravnim okvirom o osnutku nacionalnega srednjeročnega fiskalnega strukturnega načrta razpravlja v nacionalnem parlamentu.

5. Vsaka država članica objavi svoj nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt, potem ko ga predloži Svetu in Komisiji.

Člen 12

Tehnični dialog

Vsaka država članica pred predložitvijo nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta s Komisijo opravi tehnični dialog, da zagotovi skladnost nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta s členoma 13 in 15.

Člen 13

Zahteve za nacionalne srednjeročne fiskalno-strukturne načrte

Nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt:

(a) vsebuje pot gibanja očiščenih odhodkov ter osnovne makroekonomske predpostavke in načrtovane fiskalno-strukturne ukrepe, da se izkaže izpolnjevanje fiskalnih zahtev člena 16(2) in (3);

(b) vključuje referenčno smer ali tehnične informacije, posredovane Komisiji na podlagi člena 5 oziroma člena 9(3); kadar nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt vključuje višjo pot gibanja očiščenih odhodkov kot v referenčni smeri, ki jo izda Komisija na podlagi člena 5, zadevna država članica v svojem načrtu navede trdne in na podatkih temelječe ekonomske argumente, s katerimi pojasni razliko;

(c) pojasnjuje, kako bo zadevna država članica zagotovila izvajanje reform in naložb v odziv na glavne izzive, ugotovljene v okviru evropskega semestra, zlasti v specifičnih priporočilih za državo, ter kako bo ta država članica obravnavala naslednje skupne prednostne naloge Unije:

(i) pravičen zeleni in digitalni prehod, vključno s podnebnimi cilji iz Uredbe (EU) 2021/1119;

(ii) socialno in gospodarsko odpornost, vključno z evropskim stebrom socialnih pravic;

(iii) energetsko varnost ter

(iv) po potrebi krepitev obrambnih zmogljivosti;

(d) opisuje ukrepe zadevne države članice, da bi upoštevala nanjo naslovljena specifična priporočila za državo, ki so pomembna za postopek v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011, ter, kadar je ustrezno, opozorila Komisije ali priporočila Sveta na podlagi člena 121(4) PDEU;

(e) kadar je ustrezno, pojasnjuje, kako bo zadevna država članica zagotovila izvedbo ustreznega sklopa reform in naložb iz člena 14, na katerem temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja države članice za največ tri leta;

(f) vključuje učinek reform in naložb, ki jih je zadevna država članica že izvedla, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti učinku prihodnjega državnega prihodka, odhodka in potencialne rasti na fiskalno vzdržnost, na podlagi trdnih in na podatkih temelječih ekonomskih dokazov;

(g) vsebuje informacije o:

(i) glavnih makroekonomskih in proračunskih predpostavkah,

(ii) implicitnih in pogojnih obveznostih,

(iii) pričakovanem učinku reform in naložb, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja,

(iv) napovedani ravni nacionalno financiranih javnih naložb v celotnem obdobju, ki ga zajema nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt,

(v) potrebah po javnih naložbah, vključno s tistimi povezanimi s skupnimi prednostnimi nalogami Unije iz točke (c) tega člena,

(vi) posvetovanjih z nacionalnimi parlamenti in posvetovanju iz člena 11,

(vii) doslednosti in po potrebi dopolnjevanju s skladi kohezijske politike ter načrtom za okrevanje in odpornost zadevne države članice v operativnem obdobju Mehanizma za okrevanje in odpornost na podlagi Uredbe (EU) 2021/241.

Člen 14

Merila za podaljšanje prilagoditvenega obdobja

1. Kadar se država članica zaveže ustreznemu sklopu reform in naložb v skladu z merili iz odstavka 2, se lahko prilagoditveno obdobje podaljša za največ tri leta.

2. Sklop reformnih in naložbenih zavez, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja, kot celota praviloma izpolnjuje naslednja merila:

(a) na podlagi verodostojnih in preudarnih predpostavk prispeva k trajnemu izboljšanju potenciala rasti in odpornosti gospodarstva zadevne države članice;

(b) podpira fiskalno vzdržnost s strukturnim izboljšanjem javnih financ v srednjeročnem obdobju, kot je zmanjšanje deleža javnih odhodkov v BDP ali povečanje deleža javnih prihodkov v BDP;

(c) obravnava skupne prednostne naloge Unije iz člena 13, točka (c);

(d) obravnava ustrezna specifična priporočila za državo, naslovljena na zadevno državo članico, po potrebi tudi priporočila, izdana v okviru postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji;

(e) zagotavlja, da načrtovana skupna raven nacionalno financiranih javnih naložb v obdobju izvajanja nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta ni nižja od srednjeročne ravni pred tem obdobjem, ob upoštevanju področja in obsega specifičnih izzivov posamezne države.

3. Vsaka od reformnih in naložbenih zavez, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja, je pripravljena dovolj podrobno, predvidena na začetku obdobja, časovno omejena in preverljiva ter izpolnjuje naslednja merila:

(a) opis reformnih in naložbenih zavez je jasen in Komisiji omogoča, da jih oceni z merili iz odstavka 2;

(b) reforme se izvedejo v okviru obdobja, ki ga zajema nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt;

(c) do konca prilagoditvenega obdobja se doseže znaten napredek pri izvajanju naložb;

(d) opis reform in naložb po potrebi vključuje kazalnike, ki omogočajo oceno njihovega izvajanja in spremljanja.

4. Sklop reformnih in naložbenih zavez, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja, je skladen z zavezami, vključenimi v odobreni načrt za okrevanje in odpornost zadevne države članice v operativnem obdobju Mehanizma za okrevanje in odpornost na podlagi Uredbe (EU) 2021/241, in partnerskim sporazumom, dogovorjenim z zadevno državo članico v okviru večletnega finančnega okvira.

Člen 15

Revidiran nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt

1. Država članica lahko najpozneje 12 mesecev pred iztekom tekočega nacionalnega srednjeročnega fiskalnega strukturnega načrta zahteva, da Komisiji predloži revidiran nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt pred iztekom obdobja, ki ga zajema nacionalni srednjeročni fiskalni strukturni načrt, če obstajajo objektivne okoliščine, ki preprečujejo njegovo izvedbo v tem obdobju. V tem primeru revidiran nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt zajema obdobje, ki traja do izteka prvotnega obdobja načrta.

2. V primeru novoimenovane vlade lahko država članica predloži revidiran nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt, ki zajema novo štiri- ali petletno obdobje, odvisno od rednega trajanja njenega zakonodajnega obdobja.

3. Država članica lahko ustrezno neodvisno fiskalno institucijo zaprosi, da izda mnenje o makroekonomski napovedi in makroekonomskih predpostavkah, na katerih temelji pot gibanja očiščenih odhodkov, pri čemer neodvisni fiskalni instituciji zagotovi dovolj časa za pripravo mnenja.

Ustrezne neodvisne fiskalne institucije ta mnenja izdajajo od 1. maja 2032, če so vzpostavile zadostne zmogljivosti. Če neodvisna fiskalna institucija mnenja ne izda v razumnem roku, to državi članici ne preprečuje, da bi predložila revidiran nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt. Kadar je na voljo, se mnenje neodvisne fiskalne institucije priloži revidiranemu nacionalnemu srednjeročnemu fiskalno-strukturnemu načrtu, ki se predloži Komisiji.

4. Da bi država članica pripravila nacionalni srednjeročni fiskalno strukturni načrt v skladu z odstavkom 1 ali 2, Komisija tej državi članici in Ekonomsko-finančnemu odboru posreduje novo referenčno smer ali, na zahtevo zadevne države članice, nove tehnične informacije.

5. Nova referenčna smer ob upoštevanju pretekle prilagoditve zadevne države članice ali dejstva, da je ni bilo, ne zamika fiskalnega prilagoditvenega napora proti koncu obdobja in praviloma ne vodi k manjšemu fiskalnemu prilagoditvenemu naporu.

6. Če se predloži revidiran nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt, se uporabljajo členi 12, 13, 14 in 16 do 20.

7. Komisija po potrebi zlasti oceni, ali naj se na podlagi revidiranega nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta uporabi ali še naprej uporablja morebitno podaljšanje prilagoditvenega obdobja. Komisija v oceni upošteva izvajanje sklopa reformnih in naložbenih zavez, na katerih temelji podaljšanje, sprejeto na podlagi prvotnega nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta, ter spremembe v smislu izzivov na področju javnega dolga v okviru revidiranega nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta.

Člen 16

Ocena nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov, ki jo izvede Komisija

1. Komisija oceni vsak nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt v šestih tednih od njegove predložitve. Zadevna država članica in Komisija se lahko po potrebi dogovorita, da se ta rok podaljša, praviloma za največ dva tedna.

2. Komisija pri ocenjevanju nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta za vsako državo članico preuči, ali pot gibanja očiščenih odhodkov izpolnjuje zahteve, da se začne dolg sektorja država do konca prilagoditvenega obdobja dovolj verjetno zmanjševati ali se še naprej zmanjšuje ali pa ostane na preudarni ravni pod 60 % BDP ter da se javnofinančni primanjkljaj srednjeročno zmanjša in ohranja pod 3 % BDP.

3. Komisija pri ocenjevanju nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta za države članice, ki so prejele referenčno smer, preuči, ali njihove poti gibanja očiščenih odhodkov izpolnjujejo zahteve iz členov 6, 7 in 8.

4. Komisija za vse države članice preuči, ali njihovi nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrti izpolnjujejo zahteve iz člena 13.

5. Komisija v zvezi z zadevno državo članico preuči, ali je sklop reform in naložb, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja, skladen s členom 14.

Člen 17

Potrditev nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov s strani Sveta

1. Svet na priporočilo Komisije sprejme priporočilo, v katerem določi pot gibanja očiščenih odhodkov za zadevno državo članico in po potrebi potrdi sklop reformnih in naložbenih zavez, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja, vključen v njen nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt. To priporočilo Sveta se praviloma sprejme v šestih tednih od sprejetja priporočila Komisije.

2. Kadar se nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt uporablja kot načrt popravljalnih ukrepov, potreben za odpravo čezmernih makroekonomskih neravnotežij, kot je določeno v členu 31, Svet v tem priporočilu potrdi tudi reforme in naložbe, potrebne za odpravo navedenih neravnotežij.

Člen 18

Priporočilo Sveta za revidiran nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt

Kadar Svet ob upoštevanju ocene Komisije meni, da nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt ne izpolnjuje zahtev iz člena 16(2), (3) in (5), na priporočilo Komisije zadevni državi članici priporoči, naj predloži revidiran nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt.

Člen 19

Priporočilo Sveta, v primeru neskladnosti s strani države članice

Svet na priporočilo Komisije zadevni državi članici priporoči, naj bo referenčna smer, ki jo je izdala Komisija, praviloma pot gibanja očiščenih odhodkov države članice, kadar:

(a) zadevna država članica v enem mesecu od priporočila Sveta iz člena 18 ne predloži revidiranega nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta;

(b) Svet meni, da revidiran nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt ne izpolnjuje zahtev iz člena 16(2), (3) in (5), pri čemer svoje stališče ustrezno utemelji;

(c) država članica ne predloži svojega prvega nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta ali, v zadnjem letu, ki ga zajema tekoči srednjeročni fiskalno-strukturni načrt, novega nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta v skladu s členom 11(1).

V primeru iz točke (a) prvega pododstavka se lahko zadevna država članica in Komisija dogovorita, da se ta rok podaljša, praviloma za največ en mesec.

Člen 20

Neskladnost države članice z naložbenimi in reformnimi zavezami, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja

Kadar se državi članici odobri podaljšanje prilagoditvenega obdobja, vendar ne izpolni zadovoljivo sklopa reformnih in naložbenih zavez, na katerih temelji podaljšanje iz člena 14, lahko Svet na priporočilo Komisije in v skladu s členom 29 priporoči revidirano pot gibanja očiščenih odhodkov s krajšim prilagoditvenim obdobjem, razen če obstajajo objektivne okoliščine, ki preprečujejo izvedbo do prvotnega roka.

POGLAVJE V

IZVAJANJE NACIONALNIH SREDNJEROČNIH FISKALNO-STRUKTURNIH NAČRTOV

Člen 21

Letno poročilo o napredku

1. Vsaka država članica Komisiji vsako leto do 30. aprila predloži letno poročilo o napredku.

2. Letno poročilo o napredku vsebuje zlasti informacije o napredku pri izvajanju poti gibanja očiščenih odhodkov, kot jo je določil Svet, izvajanju širših reform in naložb v okviru evropskega semestra ter po potrebi pri izvajanju sklopa reform in naložb, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja.

3. Vsaka država članica objavi svoje letno poročilo o napredku.

4. Komisija uporabi informacije, ki jih države članice zagotovijo v svojih letnih poročilih o napredku, skupaj z drugimi ustreznimi informacijami, za pripravo ocene iz člena 4(1). Ocena Komisije se objavi.

5. Države članice lahko v skladu s svojimi nacionalnimi pravnimi okviri o poročilu o napredku razpravljajo v svojih nacionalnih parlamentih ter s civilno družbo, socialnimi partnerji in drugimi ustreznimi deležniki.

Člen 22

Spremljanje s strani Komisije

1. Komisija spremlja izvajanje nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta in zlasti pot gibanja očiščenih odhodkov, kot jo je določil Svet, ter reform in naložb, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja.

2. Komisija vzpostavi kontrolni račun, s katerim se spremljajo kumulativni odkloni zabeleženih očiščenih odhodkov navzgor in navzdol od poti gibanja očiščenih odhodkov, kot jo je določil Svet, ter ki se ponastavi po tem, ko Svet potrdi nov nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt.

3. V kontrolnem računu se evidentira obremenitev, kadar so zabeleženi očiščeni odhodki v zadevni državi članici v danem letu višji od poti gibanja očiščenih odhodkov, kot jo je določil Svet.

4. V kontrolnem računu se evidentira dobropis, kadar so zabeleženi očiščeni odhodki v zadevni državi članici v danem letu nižji od poti gibanja očiščenih odhodkov, kot jo je določil Svet.

5. Kumulativno stanje kontrolnega računa je vsota letnih obremenitev in dobropisov iz odstavkov 3 in 4. Izrazi se v odstotkih BDP.

6. Obremenitve in odobritve se zabeležijo letno na podlagi podatkov o realizaciji.

7. Kadar je Svet sprejel priporočilo na podlagi členov 25 in 26, se v kontrolnem računu zadevne države članice odkloni ne beležijo.

Člen 23

Vloga neodvisnih fiskalnih institucij

1. Države članice lahko od ustrezne neodvisne fiskalne institucije iz člena 8a Direktive 2011/85/EU zahtevajo, da zagotovi oceno skladnosti podatkov o realizaciji proračuna, sporočenih v letnem poročilu o napredku, s potjo gibanja očiščenih odhodkov, kot jo je določil Svet.

2. Države članice lahko po potrebi od ustrezne neodvisne fiskalne institucije zahtevajo, da analizira dejavnike, na katerih temelji odklon od poti gibanja očiščenih odhodkov, kot jo je določil Svet. Take analize so nezavezujoče in dopolnjujejo analizo Komisije.

Člen 24

Evropski fiskalni odbor

1. Evropski fiskalni odbor, ustanovljen s Sklepom Komisije (EU) 2015/1937 ([23]), svetuje o izvajanju nalog Komisije in Sveta v okviru večstranskega fiskalnega nadzora iz členov 121, 126 in 136 PDEU.

2. Evropski fiskalni odbor je pri opravljanju svojih nalog popolnoma neodvisen ter deluje nepristransko in izključno v interesu Unije kot celote. Ne zahteva ali sprejema navodil od vlad držav članic, institucij ali organov Unije ali drugih javnih ali zasebnih organov.

3. Za namene odstavka 1 naloge Evropskega fiskalnega odbora vključujejo:

(a) zagotavljanje pravočasne naknadne ocene izvajanja okvira fiskalnega upravljanja Unije;

(b) svetovanje glede prihodnje fiskalne naravnanosti, ki je primerna za euroobmočje kot celoto, in glede ustreznih nacionalnih fiskalnih naravnanosti, ki so skladne z njo, in sicer v skladu s pravili Pakta za stabilnost in rast;

(c) zagotavljanje nasveta glede izvajanja Pakta za stabilnost in rast, vključno z razširitvijo splošnih odstopnih klavzul v skladu s členom 25(3) te uredbe, na zahtevo Komisije ali Sveta;

([23]) Sklep Komisije (EU) 2015/1937 z dne 21. oktobra 2015 o vzpostavitvi neodvisnega svetovalnega Evropskega fiskalnega odbora (UL L 282, 28.10.2015, str. 37).

(d) tesno sodelovanje z neodvisnimi fiskalnimi institucijami iz člena 8a Direktive 2011/85/EU, da bi spodbudili izmenjavo najboljših praks;

(e) dajanje predlogov za prihodnji razvoj fiskalnega okvira.

4. Evropski fiskalni odbor sestavljajo predsednik in štirje člani.

5. Predsednika in člane Evropskega fiskalnega odbora izbere in imenuje Komisija po posvetovanju z Evropskim parlamentom in Svetom po preglednem postopku ter na podlagi dokazanih analitičnih izkušenj in kompetenc na področju analize javnih financ in makroekonomije. Predsednik in člani Evropskega fiskalnega odbora so imenovani za obdobje treh let z možnostjo enkratnega podaljšanja za dodatno obdobje treh let.

6. Evropski fiskalni odbor sprejme svoj poslovnik.

7. Evropski fiskalni odbor enkrat letno poroča Evropskemu parlamentu, Svetu in Komisiji o svojih dejavnostih. Vsa poročila in nasveti Evropskega fiskalnega odbora se objavijo.

Člen 25

Splošna odstopna klavzula

1. Svet lahko na priporočilo Komisije, ki temelji na njeni analizi, praviloma v štirih tednih sprejme priporočilo, ki državam članicam v primeru resnega upada gospodarske aktivnosti v euroobmočju ali celotni Uniji dovoljuje odklon od njihove poti gibanja očiščenih odhodkov, kot jo je določil Svet, pod pogojem, da to srednjeročno ne ogrozi fiskalne vzdržnosti. Svet tak odklon časovno omeji na eno leto.

2. Dokler se resen upad gospodarske aktivnosti v euroobmočju ali celotni Uniji nadaljuje, Komisija še naprej spremlja vzdržnost dolga ter zagotavlja usklajevanje politik in dosledno kombinacijo politik, ki upošteva razsežnost euroobmočja in Unije.

3. Svet lahko na priporočilo Komisije podaljša obdobje, v katerem je državam članicam dovoljen odklon od njihove poti gibanja očiščenih odhodkov, kot jo je določil Svet, če se resen upad gospodarske aktivnosti v euroobmočju ali celotni Uniji nadaljuje. Evropski fiskalni odbor da mnenje o podaljšanju splošne odstopne klavzule. Podaljšanje se lahko odobri več kot enkrat. Vendar se vsako podaljšanje izvede za obdobje največ enega leta.

Člen 26

Nacionalne odstopne klavzule

1. Svet lahko na zahtevo države članice in na priporočilo Komisije, ki temelji na njeni analizi, v štirih tednih od priporočila Komisije sprejme priporočilo, ki državi članici dovoljuje odklon od njene poti gibanja očiščenih odhodkov, kot jo je določil Svet, kadar izjemne okoliščine, ki so zunaj njenega nadzora, močno vplivajo na njene javne finance, pod pogojem, da tak odklon srednjeročno ne ogrozi fiskalne vzdržnosti. Svet tak odklon časovno omeji.

2. Svet lahko na zahtevo zadevne države članice in na priporočilo Komisije podaljša obdobje, v katerem je državi članici dovoljen odklon od poti gibanja očiščenih odhodkov, kot jo je določil Svet, če se izjemne okoliščine nadaljujejo. Podaljšanje se lahko odobri več kot enkrat. Vendar se vsako podaljšanje izvede za obdobje največ enega leta.

POGLAVJE VI

PREGLEDNOST IN ODGOVORNOST

Člen 27

Vloga Evropskega parlamenta

1. Evropski parlament redno in strukturirano sodeluje v evropskem semestru, zlasti v okviru ekonomskega dialoga iz člena 28, za okrepitev preglednost odločitev, sprejetih v okviru evropskega semestra, spoštovanje teh odločitev in prevzemanje odgovornosti zanje.

2. Komisija Evropskemu parlamentu posreduje nacionalne srednjeročne fiskalno-strukturne načrte, ki jih predložijo države članice. Komisija Evropski parlament obvesti o svoji splošni oceni teh nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov. Pristojni odbor Evropskega parlamenta lahko v okviru ekonomskega dialoga iz člena 28 Komisijo zaprosi, da nastopi pred njim. Ob takih priložnostih lahko Komisijo pozove, naj predstavi svojo oceno nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov.

3. Predsednik Sveta in Komisija redno obveščata Evropski parlament o rezultatih večstranskega nadzora na podlagi te uredbe.

4. Predsednik Sveta in Komisija v svojem poročilu Evropskemu parlamentu vključita rezultate večstranskega nadzora, ki se izvaja na podlagi te uredbe.

5. Predsednik Euroskupine Evropskemu parlamentu vsako leto poroča o razvoju na področju večstranskega nadzora v zvezi z euroobmočjem.

6. Komisija pripravi in Svetu posreduje vsaj naslednje informacije in te informacije brez nepotrebnega odlašanja da na voljo Evropskemu parlamentu:

(a) oceno vzdržnosti dolga in njen metodološki okvir, in sicer po njuni objavi;

(b) nacionalne srednjeročne fiskalno-strukturne načrte, ki so jih predložile države članice, vključno z referenčnimi smermi in potmi gibanja očiščenih odhodkov, ter njihove morebitne revizije;

(c) letna poročila o napredku, ki so jih predložile države članice;

(d) ocene in priporočila Komisije Svetu na podlagi členov 17 do 20 te uredbe;

(e) po potrebi analizo gospodarskega in socialnega razvoja, ki jo je opravila Komisija in ki je bila objavljena v okviru evropskega semestra;

(f) opozorila Komisije na podlagi člena 121(4) PDEU;

(g) v primeru aktivacije odstopnih klavzul na podlagi člena 25 ali 26 te uredbe, analizo Komisije, v kateri ta ugotavlja, da fiskalna vzdržnost v srednjeročnem obdobju ne bo ogrožena.

7. Pristojni odbor Evropskega parlamenta lahko v okviru ekonomskega dialoga iz člena 28 te uredbe pozove Komisijo, da najmanj dvakrat letno predloži informacije o rezultatih večstranskega nadzora.

Člen 28

Ekonomski dialog

1. Za okrepitev dialoga med institucijami Unije, zlasti Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo, lahko Evropski parlament povabi predsednika Sveta, Komisijo in po potrebi predsednika Evropskega sveta ali predsednika Euroskupine, da nastopijo pred njim, da bi razpravljali o političnih smernicah, ki jih državam članicam izda Komisija, sklepih Evropskega sveta in rezultatih večstranskega nadzora na podlagi te uredbe.

2. V okviru evropskega semestra se po potrebi opravijo posvetovanja z Ekonomsko-finančnim odborom, Odborom za ekonomsko politiko, Odborom za zaposlovanje in Odborom za socialno zaščito.

3. Po potrebi so v okvir evropskega semestra pri glavnih vprašanjih politik vključeni tudi zadevni deležniki, zlasti nacionalni parlamenti in socialni partnerji, v skladu z določbami PDEU ter nacionalnimi pravnimi in političnimi ureditvami.

4. Pristojni odbor Evropskega parlamenta lahko povabi predsednika Sveta, Komisijo in po potrebi predsednika Evropskega sveta ali predsednika Euroskupine, da razpravljajo o nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih in drugih informacijah iz člena 27(6).

5. V skladu s členom 121(5) PDEU predsednik Sveta in Komisija ter po potrebi predsednik Euroskupine vsako leto poročajo Evropskemu parlamentu in Evropskemu svetu o rezultatih večstranskega nadzora.

Člen 29

Načelo „upoštevaj ali pojasni“

Od Sveta se praviloma pričakuje, da sledi priporočilom in predlogom Komisije ali da javno obrazloži svoje stališče.

Člen 30

Dialog z državo članico

Pristojni odbor Evropskega parlamenta lahko državi članici, ki jo zadeva priporočilo Sveta na podlagi člena 121(4) PDEU, ponudi možnost, da sodeluje pri izmenjavi mnenj.

POGLAVJE VII

POVEZAVA Z UREDBO (EU) ŠT. 1176/2011

Člen 31

Povezava s postopkom v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji

1. Kadar je izvajanje reform in naložb, ki so pomembne za makroekonomska neravnotežja in ki so vključene v nacionalne srednjeročne fiskalno-strukturne načrte držav članic, v skladu s členom 21 te uredbe ocenjeno kot nezadovoljivo, to upoštevata:

(a) Komisija pri izvajanju poglobljenih pregledov v skladu s členom 5(2) Uredbe (EU) št. 1176/2011 ter

(b) Svet in Komisija za namene svojih priporočil, ko preučujeta, ali bi bilo treba ugotoviti obstoj čezmernega neravnotežja in zadevni državi članici priporočiti sprejetje popravljalnih ukrepov v skladu s členom 7(2) Uredbe (EU) št. 1176/2011.

Komisija upošteva vse informacije, za katere zadevna država članica meni, da so pomembne.

2. Država članica, za katero se uvede postopek v zvezi s čezmernim neravnotežjem v skladu s členom 7(2) Uredbe (EU) št. 1176/2011, predloži revidiran nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt v skladu s členom 15 te uredbe. V tem revidiranem nacionalnem srednjeročnem fiskalno-strukturnem načrtu upošteva priporočilo Sveta, sprejeto v skladu s členom 7(2) Uredbe (EU) št. 1176/2011. Predložen revidiran nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt potrdi Svet v skladu s členi 17 do 20 te uredbe. Revidiran nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt se oceni v skladu s členom 16 te uredbe.

3. Kadar država članica predloži revidiran nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt na podlagi odstavka 2 tega člena, se ta revidirani načrt uporablja kot načrt popravljalnih ukrepov, ki se zahteva na podlagi člena 8(1) Uredbe (EU) št. 1176/2011 in v katerem so navedeni specifični ukrepi politike, ki jih je izvedla ali jih namerava izvesti država članica, ter vključuje časovni razpored teh ukrepov.

4. Svet v skladu s členom 8(2) Uredbe (EU) št. 1176/2011 na podlagi poročila Komisije revidiran nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt oceni v dveh mesecih od njegove predložitve. Spremljanje in ocena izvajanja revidiranega načrta se izvajata v skladu s členom 22 te uredbe ter členoma 9 in 10 Uredbe (EU) št. 1176/2011.

POGLAVJE VIII

POVEZAVA Z UREDBO (EU) ŠT. 472/2013

Člen 32

Povezava s postopkom okrepljenega nadzora

1. Z odstopanjem od členov 11 in 21 te uredbe, se od države članice ne zahteva predložitev nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta ali letnega poročila o napredku, kadar za državo članico velja program za makroekonomsko prilagoditev na podlagi člena 7 Uredbe (EU) št. 472/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ([24])..

([24]) Uredba (EU) št. 472/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o okrepitvi gospodarskega in proračunskega nadzora v državah članicah euroobmočja, ki so jih prizadele ali jim grozijo resne težave v zvezi z njihovo finančno stabilnostjo (UL L 140, 27.5.2013, str. 1).

2. Kadar ima država članica aktiven nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt in zanjo začne veljati program za makroekonomsko prilagoditev na podlagi člena 7 Uredbe (EU) št. 472/2013, se ta nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt upošteva pri oblikovanju programa za makroekonomsko prilagoditev.

POGLAVJE IX

SKUPNE DOLOČBE

Člen 33

Dialog z državami članicami

Komisija zagotovi stalen dialog z državami članicami. V ta namen Komisija zlasti izvaja misije, da bi ocenila socialno-ekonomske razmere v zadevni državi članici in prepoznala tveganja ali težave pri zagotavljanju skladnosti s to uredbo. Za namene tega dialoga lahko Komisija pridobi mnenja ustreznih deležnikov s sedežem v zadevni državi članici.

Člen 34

Misije za spremljanje

1. Komisija lahko v državah članicah, na katere so naslovljena priporočila, izdana na podlagi člena 121(4) PDEU, izvaja misije za spremljanje.

2. Kadar je zadevna država članica država članica, katere valuta je euro, ali država članica, ki sodeluje v mehanizmu deviznih tečajev v tretji fazi ekonomske in monetarne unije, ustanovljenem z resolucijo Evropskega sveta z dne 16. junija 1997 ([25]), lahko Komisija, kadar je ustrezno, k udeležbi v misijah za spremljanje povabi predstavnike Evropske centralne banke.

Člen 35

Poročilo

1. Komisija do 31. decembra 2030 in nato vsakih pet let objavi poročilo o uporabi te uredbe, ki ga po potrebi spremlja predlog za njeno spremembo.

2. Poročilo iz odstavka 1 vključuje pregled:

(a) učinkovitosti te uredbe pri doseganju njenih ciljev, kot je določeno v členu 1;

(b) napredek pri zagotavljanju tesnejšega usklajevanja ekonomskih politik in trajnostne konvergence ekonomskih učinkov držav članic.

3. Poročilo se posreduje Evropskemu parlamentu in Svetu.

Člen 36

Prehodne določbe

1. Za prve nacionalne srednjeročne fiskalno-strukturne načrte se uporabljajo naslednje določbe:

(a) z odstopanjem od člena 9(1) Komisija do 21. junija 2024 zadevnim državam članicam posreduje predhodne smernice na podlagi svoje zadnje napovedi, države članice pa do 20. septembra 2024 predložijo svoje nacionalne srednjeročne fiskalno-strukturne načrte v skladu s členom 11, razen če se država članica in Komisija dogovorita o podaljšanju tega roka za razumno obdobje;

(b) z odstopanjem od člena 9(2) lahko države članice zahtevajo tehnično izmenjavo s Komisijo tekom meseca pred 21. junijem 2024;

(c) z odstopanjem od člena 11(3) lahko države članice v ustreznih rokih izvedejo javno posvetovanje s socialnimi partnerji, regionalnimi organi, organizacijami civilne družbe in drugimi ustreznimi nacionalnimi zainteresiranimi stranmi v skladu z načeli iz člena 11;

([25]) UL C 236, 2.8.1997, str. 5.

(d) v operativnem obdobju Mehanizma za okrevanje in odpornost se pri podaljšanju prilagoditvenega obdobja v skladu s členom 14 upoštevajo zaveze iz odobrenega načrta zadevne države članice za okrevanje in odpornost, če ta načrt za okrevanje in odpornost vsebuje pomembne reforme in naložbe za izboljšanje fiskalne vzdržnosti in povečanje potenciala rasti gospodarstva ter se zadevna država članica zavezuje, da bo nadaljevala reformna prizadevanja v preostalem obdobju, ki ga zajema nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt ter ohranila ravni nacionalno financiranih naložb, ki so bile v povprečju realizirane v obdobju, ki ga zajema načrt za okrevanje in odpornost;

(e) kadar država članica zahteva izjemo od zaščitnega ukrepa, ki ne dovoljuje zamika proti koncu obdobja, iz člena 6, točka (c), se upoštevajo projekti, ki se podpirajo s posojili iz Mehanizma za okrevanje in odpornost, ter nacionalno sofinanciranje programov, ki jih financira Unija v letih 2025 in 2026, če taka izjema srednjeročno ne ogroža fiskalne vzdržnosti;

(f) ob upoštevanju izjemnega vpliva nedavnih gospodarskih šokov in trenutne negotovosti na ocene potencialne rasti lahko države članice uporabijo stabilnejše časovne vrste od tistih, ki izhajajo iz skupno dogovorjene metodologije, če je taka uporaba utemeljena z ekonomskimi argumenti in če kumulirana rast v obdobju projekcij ostaja na splošno skladna z rezultati te metodologije.

2. Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu do 31. decembra 2028 predloži svoje predhodne ugotovitve o uporabi te uredbe.

Člen 37

Razveljavitev Uredbe (ES) št. 1466/97

Uredba (ES) št. 1466/97 se razveljavi.

Člen 38

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 29. aprila 2024

Za Evropski parlament	*Za Svet*
predsednica	*predsednik*
R. METSOLA	M. MICHEL